

Maaret Castrén kok

Kirjallinen kysymys hyvinvointialueiden terveydenhuollon yksikkökustannusten laskemisesta ja julkaisemisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaan palvelusetelin arvon määrittämisessä on otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat hyvinvointialueelle vastaavan palvelun tuottamisesta hyvinvointialueen omana tuotantona. Tällaista palvelusetelilain mukaista arviointia ei ole mahdollista tehdä, jos oman tuotannon kustannukset eivät ole tiedossa.

Tiedon julkaiseminen on välttämätöntä, jotta hyvinvointialueen asukkaiden ja muiden toimijoiden on mahdollista arvioida palvelusetelin arvon kohtuullisuutta. Oman tuotannon kustannukset ovat myös keskeinen tieto arvioitaessa sitä, milloin palvelu on järkevää tuottaa itse ja milloin hyvinvointialueen on järkevää hankkia sitä ulkopuolelta.

Hyvinvointialueiden yksikkökustannusten laskemisessa on puutteita. Valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön aloittama yksikkökustannushanke pyrkii tilanteen kohentamiseen. Toistaiseksi hanke on tuottanut yksikkökustannusten kansallisia keskiarvoja. Perusterveydenhuollon yksikkökustannukset ovat melko ylimalkaisia.

Palvelusetelillä korvataan usein yksittäisiä toimenpiteitä tai rajattuja hoitokokonaisuuksia. Suun terveydenhuollossa on tavanomaista, että palvelusetelin arvo määräytyy avaintoimenpiteen, yhden pinnan paikan, hinnan mukaan. Avaintoimenpiteen arvoa olisi voitava verrata hyvinvointialueen omaan kustannukseen vastaavasta toimenpiteestä, jotta palvelusetelin arvon kohtuullisuuden arvioiminen palvelusetelilain mukaisesti olisi mahdollista. Pelkkä vastaanottokäyntikohtainen keskiarvo ei tähän riitä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on esittänyt valtiovarainministeriölle antamassaan lausunnossa (KKV/1328/03.02/2024) kantanaan, että hyvinvointialueiden olisi pidättäydyttävä omien yksikkökustannustensa julkaisemisesta. Kanta perustuu ajatukseen, jonka mukaan yksikkökustannukset julkisessa palvelutuotannossa ovat julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 kohdan mukaisia liikesalaisuuksia. Tällaisen kannan omaksuminen estäisi hyvinvointialueen asukasta ja muita toimijoita arvioimasta hyvinvointialueen julkisten varojen käyttöä ja palvelusetelin arvon kohtuullisuutta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 100/2026 vp

Mihin toimiin hallitus ryhtyy sen varmistamiseksi, että hyvinvointialueen yksikkökustannukset lasketaan ja ovat julkisesti saatavilla riittävällä tavalla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelikorvausten kohtuullisuuden ja muun hyvinvointialueen palveluhankinnan mielekkyyden arvioimiseksi?

Helsingissä 23.3.2026

Maaret Castrén kok